

1. ☒ Ούλοφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1, Ζωγράφου,
☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13, Χολαργός,
☎ 210 65 36 551
www.en-dynamei.gr

A. ΚΕΙΜΕΝΑ

Aenēas filius Anchīsae est. Patria Aenēae Troia est. Graeci Troiam oppugnant et dolo expugnant. Aenēas cum Anchīsā, cum nato et cum sociis ad Italiam navigat. Sed venti pontum turbant et Aenēan in Africam portant. Ibi Didō regīna novam patriam fundat. Aenēas regīnae insidias Graecōrum renarrat. Regīna Aenēan amat et Aenēas regīnam. Denique Aenēas in Italiam navigat et regīna exspirat.

.....

Apud antīquos Rōmānos concordia maxima sed avaritia minima erat. Rōmāni in suppliciis deōrum magnifici sed domi parci erant. Iustitiā inter se certābant et patriam curābant. In bello pericula audaciā propulsābant et beneficiis amicitias parābant. Delecti consultābant patriae; eis corpus ex annis infirmum sed ingenium propter sapientiam validum erat.

.....

Silius Italicus, poēta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat. Gloriae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat. Eum ut puer magistrum honorābat. Monumentum eius, quod Neapoli iacēbat, pro templo habēbat.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε τα κείμενα.

Ο Αινείας είναι γιος του Αγκίση. Η Τροία είναι η πατρίδα του Αινεία. Οι Έλληνες πολιορκούν την Τροία και την κυριεύουν με δόλο. Ο Αινείας με τον Αγκίση, με το γιο και με τους συντρόφους (του) ταξιδεύει προς την Ιταλία. Αλλά οι άνεμοι ταραάζουν τη θάλασσα και μεταφέρουν τον Αινεία στην Αφρική. Εκεί η Διδώ η βασίλισσα ιδρύει νέα πατρίδα. Ο Αινείας αφηγείται από την αρχή στη βασίλισσα τα τεχνάσματα των Ελλήνων. Η βασίλισσα αγαπάει τον Αινεία και ο Αινείας τη βασίλισσα. Τελικά ο Αινείας πλέει προς την Ιταλία και η βασίλισσα πεθαίνει.

.....

Στους αρχαίους Ρωμαίους υπήρχε πάρα πολύ μεγάλη ομόνοια, αλλά πάρα πολύ μικρή πλεονεξία. Οι Ρωμαίοι ήταν γενναϊόδωροι στη λατρεία των θεών, αλλά οικονομικοί στην ιδιωτική τους ζωή. Συναγωνίζονταν μεταξύ τους στη δικαιοσύνη και φρόντιζαν την πατρίδα. Στον πόλεμο απωθούσαν τους κινδύνους με την τόλμη (τους) και αποκτούσαν συμμαχίες με ευεργεσίες. (Οι) Εκλεγμένοι άνδρες φρόντιζαν (για) την πατρίδα · σε αυτούς το σώμα ήταν αδύναμο από τα χρόνια, αλλά το πνεύμα (ήταν) δυνατό εξαιτίας της σοφίας (τους).

.....

Ο Σίλιος Ιταλικός, ο επικός ποιητής, ήταν ένδοξος άνδρας. Τα 17 βιβλία του για τον δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι όμορφα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του παρέμενε (έμενε μόνιμα) στην Καμπανία. Σε εκείνους τους τόπους κατείχε πολλούς αγρούς. Ο Σίλιος είχε ευαίσθητη ψυχή. Τη δόξα του Βιργιλίου επεδίωκε και περιέβαλλε με αγάπη το πνεύμα του. Αυτόν τον τιμούσε, όπως ο μαθητής τον δάσκαλο (τιμά). Το μνημείο του, το οποίο βρισκόταν στη Νεάπολη, το θεωρούσε σαν ναό.

.....

Μονάδες 20

2. α. Να αντιστοιχίσετε τις δύο στήλες (δύο στοιχεία της δεξιάς στήλης περισεύουν).

Μονάδες 5

1. Το ιδεολογικό πρόγραμμα του Αυγούστου **δ**
2. Πόμπλιος Βεργίλιος Μάρων **γ**
3. Η σχέση του ρωμαίου λογοτέχνη με το ελληνικό πρότυπο **β**
4. Δημοκρατική εποχή **α**
5. Οβίδιος **ζ**

- α. Ως το 31 π.Χ, τη ναυμαχία του Ακτίου
- β. << imitatio >> et << aemulatio >>
- γ. Γεωργικά, βουκολικές Εκλογές
- δ. Επιστροφή στο << mos maiorum >> και ανασυγκρότηση του κράτους.
- ε. << fides >> et << clementia >>
- στ. Αινειάδα, Ωδές
- ζ. Καλλωπιστικό έπος, Μεταμορφώσεις

β. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου με την ένδειξη Σ (ΣΩΣΤΟ) ή Λ (ΛΑΘΟΣ).

Μονάδες 5

- i. Το έπος είναι το πρώτο είδος που ωριμάζει στη Ρώμη, ενώ η κωμωδία ωριμάζει τελευταία. **Λ**
- ii. Ο Βεργίλιος είναι ο ποιητής του ηρωικού και διδακτικού έπους ενώ ο Οράτιος εκπροσωπεί τη λυρική δημιουργία. **Σ**
- iii. Η Λατινική γλώσσα ήταν η διάλεκτος των κατοίκων της Ρώμης, στην οποία βρίσκεται και το Λάτιο. **Λ**
- iv. Ο Οράτιος υποστήριξε ότι η Ελλάδα, ενώ κατακτήθηκε, κατέκτησε τον άγριο νικητή και εισήγαγε τις τέχνες στο αγροτικό Λάτιο. **Σ**
- v. Ο Μάρκων Τύλλιος Κικέρων είχε ήδη στα χρόνια του Κοϊντιλιανού τη φήμη του "πιο καλλιεργημένου ανάμεσα στους Ρωμαίους και του καλύτερου γνώστη της λατινικής γλώσσας και όλης της αρχαιότητας. **Λ**

3. α. Ο Βιργίλιος πλάθει στο πρόσωπο του Αινεία ένα νέο τύπο επικού ήρωα, ο οποίος πορεύεται στο ηρωικό πεπρωμένο του, αντιμετωπίζοντας τραγικά διλήμματα. Τι γνωρίζετε για τη συνάντηση του ήρωα με την βασίλισσα Διδώ;

Βιργίλιος (Publius Vergilius Maro, 70-19 π.Χ.), ο μεγαλύτερος Ρωμαίος επικός ποιητής, αφηγείται στην «Αινειάδα» του με πολλή ευαισθησία την ιστορία της Διδώς και του Αινεία. Ο κεντρικός ήρωας του έπους, ο Αινείας, αυτοεξόριστος μετά την άλωση της πατρίδας του της Τροίας (<< Patria Aeneae Troia est >>) από τους Έλληνες, βρίσκεται κάποια στιγμή караβοτσακισμένος στις ακτές της Β. Αφρικής (<< sed venti pontum turbant et Aenean in Africam portant >>), όπου συναντάει τη Διδώ. Εξόριστη κι αυτή από τη Φοινίκη, γυναίκα δυναμική και αποφασιστική, χτίζει για το λαό της μια νέα πόλη, την Καρχηδόνα (<< Ibi Dido regina novam patriam fundat >>). Η Διδώ και ο Αινείας στηριγμένοι σε ψευδαισθήσεις χτίζουν μαζί ένα ανύπαρκτο μέλλον. Κάποτε ο Αινείας, ακολουθώντας τη μοίρα του, φεύγει με βαριά καρδιά για την Ιταλία και η Διδώ πεθαίνει (<< Denique Aeneas in Italiam navigat et regina exspirat >>)..

β. Ποια ιστορική αντίληψη σχετικά με τα ήθη των αρχαίων Ρωμαίων απηχεί το δεύτερο κείμενο; Πώς περιγράφονται τα ήθη τους;

Το δεύτερο κείμενο προέρχεται από το Ρωμαίο ιστορικό Γάιο Σαλλούστιο Κρίσπο (86-35 π.Χ.). Ο Σαλλούστιος παρουσιάζει μια εξιδανικευμένη εικόνα των ηθών της αρχαίας Ρώμης μέχρι το 146 π.Χ. Τη χρονολογία αυτή, κατά την οποία οι συμπατριώτες του κατέλαβαν και κατέστρεψαν την Καρχηδόνα, τη θεωρεί σημαδιακή και υποστηρίζει ότι αμέσως μετά άρχισε στη Ρώμη ένα ασταμάτητο κατρακύλημα των ηθών. Η αντίληψη αυτή για το «χαμένο παράδεισο» των πρώτων αιώνων της Ρώμης διαποτίζει τη ρωμαϊκή ιστορική σκέψη. Σύμφωνα με την αντίληψη αυτή στους αρχαίους Ρωμαίους υπήρχε πάρα πολύ μεγάλη ομόνοια, αλλά πάρα πολύ μικρή πλεονεξία. << Apud antiquos Rōmānos concordia maxima sed avaritia minima erat >>.

Ήταν γενναιόδωροι στη λατρεία των θεών, αλλά οικονομοί στην ιδιωτική τους ζωή <<Rōmāni in suppliciis deōrum magnifici sed domi parci erant>>. Συναγωνίζονταν μεταξύ τους στη δικαιοσύνη και φρόντιζαν την πατρίδα <<Iustitiā inter se certābant et patriam curābant>>. Στον πόλεμο απωθούσαν τους κινδύνους με την τόλμη τους και αποκτούσαν συμμαχίες με ευεργεσίες <<In bello pericula audaciā propulsābant et beneficiis amicitias parābant>>. Οι Συγκλητικοί φρόντιζαν για την πατρίδα τους <<Delecti consultābant patriae;>> · αν και είχαν αδύναμο σώμα από τα χρόνια, το πνεύμα τους ήταν δυνατό εξαιτίας της σοφίας τους <<eis corpus ex annis infirmum sed ingenium propter sapientiam validum erat>>.

Μονάδες 10

4. α. Να βρείτε στα κείμενα λέξεις της λατινικής με ετυμολογική συγγένεια με τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής:

ναυτικός: **navigat** / μινιατούρα: **minima** / λίβελος: **libri** / τένοντας: **tenebat, tenerum** / μαέστρος: **magistrum**

Μονάδες 5

β. Να συμπληρώσετε τα κενά επιλέγοντας την κατάλληλη για κάθε περίοδο λατινική φράση:

Μονάδες 5

[ex officio, placebo, a priori, erga omnes, modus vivendi]

- i. Η υπολογιζόμενη αποτελεσματικότητά του εμβολίου της Moderna διαμορφώνεται περί το 94,5%. Σύμφωνα με την ανάλυση 95 επιβεβαιωμένων κρουσμάτων Covid-19 μεταξύ των 30.000 συμμετεχόντων στην δοκιμή, οι ειδικοί διαπίστωσαν ότι τα 90 αφορούσαν ανθρώπους που είχαν λάβει placebo, έναντι μόλις 5 που αφορούσαν ανθρώπους οι οποίοι είχαν λάβει τις δύο δόσεις του εμβολίου της Moderna.
- ii. Το θέμα του ονόματος των Σκοπίων υπήρξε ένα καυτό ζήτημα από το 1991, για την Ελλάδα και τα Σκόπια. Πάγια θέση της Ελλάδας στη διαπραγμάτευση για το ονοματολογικό ήταν να γίνει αποδεκτό το **erga omnes**. Δηλαδή η ονομασία που θα επιλεγόταν να έχει την ίδια ισχύ έναντι όλων αλλά και στο εσωτερικό των Σκοπίων.
- iii. Ο Γάλλος πρόεδρος έκανε λόγο για «απαράδεκτες συμφωνίες» που έχει υπογράψει η Τουρκία «αρνούμενη τα νόμιμα δικαιώματα της Ελλάδας». Ωστόσο, έσπευσε και πάλι να αναγνωρίσει ότι η Αγκυρα αποτελεί αντικειμενικά συνομιλητή για μια "Pax Mediterranea" (σ.σ. "Ειρήνη στη Μεσόγειο") και αυτή προϋποθέτει την εύρεση ενός **modus vivendi** με την Τουρκία.
- iv. Όταν ηγείσαι ενός οργανισμού είσαι υποχρεωμένος, **ex officio**, να μεριμνάς για το καλό του οργανισμού και να ορίζεις ετεροαναφορικά τον σκοπό για τον οποίο αυτός υπάρχει.
- v. Επίσης, η υφαλοκρηπίδα υπάρχει **a priori**, χωρίς να χρειάζεται το εκάστοτε κράτος να προχωρήσει στη οριοθέτησή της. Αντίθετα, η ΑΟΖ υφίσταται μόνον εφόσον το εκάστοτε κράτος προχωρήσει στη ανακήρυξή της, βάσει των διεθνών κανόνων και της σύμφωνης γνώμης των γειτονικών κρατών.

5. α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους:

Μονάδες 3 (6 x 0.5)

suppliciis: ονομαστική ενικού	supplicium	Silius: κλητική ενικού	Sili
deōrum: κλητική ενικού	dive / deus / (dee)	Neapolim: αφαιρετική ενικού	Neapoli
corpus: γενική ενικού	corporis	templo: αιτιατική ενικού	templum

β. Να κλιθούν οι συνεκφορές στις πλάγιες πτώσεις του άλλου αριθμού: **poëta epicus, vir clarus, vitae suae, multos agros, illis locis.**

γεν. poetarum epicorum	γεν. virorum clarorum	γεν. uitarum suarum
δοτ. poetis epicis	δοτ. viris claris	δοτ. uitis suis
αιτ. poetas epicos	αιτ. viros claros	αιτ. uitas suas
αφαιρ. poetis epicis	αφαιρ. viris claris	αφαιρ. uitis suis
γεν. multi agri	γεν. illius loci	
δοτ. multo agro	δοτ. illi loco	
αιτ. multum agrum	αιτ. illum locum	
αφαιρ. multo agro	αφαιρ. illo loco	

Μονάδες 12 (40 x 0.3)

6. α. **erat, parabant, tenebat**: Να μεταφέρετε τα ρήματα στο α' και β' πρόσωπο πληθυντικού αριθμού του Ενεστώτα.

sumus / estis	paramus / paratis	tenemus / tenetis
----------------------	--------------------------	--------------------------

Μονάδες 3 (6 x 0.5)

β. **continent, servant, sumus**: Να μεταφέρετε τα ρήματα στο α' και β' ενικό πρόσωπο του Παρατατικού.

continebam, continebas	servabam, servabas	eram, eras
-------------------------------	---------------------------	-------------------

Μονάδες 3 (6 x 0.5)

γ. **possumus**: να κλίνετε την οριστική παρατατικού.

poteram
poteras
poterat
poteramus
poteratis
poterant

Μονάδες 3 (6 x 0.5)

δ. **Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat. Glorīae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat**: Να γράψετε τους αρχικούς χρόνους των ρημάτων του αποσπάσματος.

teneo	tenui	tentum	tenere
possideo	possedi	possessum	possidere
habeo	habui	habutum	habere

studeo	studui	-	studere
foveo	fovi	fotum	fovere

Μονάδες 5 (20 x 0. 25)

ε. Delecti: Να γράψετε τους αρχικούς χρόνους της μετοχής.

deligo	delegi	delectum	deligere
--------	--------	----------	----------

Μονάδα 1 (4 x 0. 25)

7. Silius animum tenerum habēbat: Να αναλύσετε τον ομοιόπρωτο προσδιορισμό σε δευτερεύουσα πρόταση.

Silius animum, qui tener erat, habebat.

Μονάδες 3

8. ex annis: να δηλώσετε την αιτία με όλους δυνατούς τρόπους.

ob / propter / per annos - annis (και de annis)
--

Μονάδες 2

9. in illis locis: να δηλώσετε την κίνηση σε τόπο.

ad / in illa loca

Μονάδες 2

10. in Italiam: να δηλώσετε την ίδια επιρρηματική σχέση με το << domus >>.

<< domum >>

Μονάδα 1

11. Να επιφέρετε τις απαιτούμενες διορθώσεις, ώστε η πρόταση που ακολουθεί να είναι συντακτικώς και νοηματικώς αποδεκτή:

- Deo iratus ad oram Aethiopiae urgent beluam, qui incolas nocet.

• Deus iratus ad oram Aethiopiae urget beluam, quae incolis nocet.

Μονάδες 2

12. Να αναγνωρίσετε τη συντακτική λειτουργία* κάθε όρου στις παρακάτω προτάσεις:

- In bello pericula audaciā propulsābant

- propulsabant Ρήμα.
- (Romani) ενν. Υποκείμενο του ρήματος.
- pericula Αντικείμενο του ρήματος propulsabant .
- In bello Εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα propulsabant.
- audacia Αφαιρετική (οργανική, ως επιρρ. προσδ.) του τρόπου στο ρήμα propulsabant.

- Glorīae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat.

- studebat Ρήμα.
- (Silius) ενν. Υποκείμενο του ρήματος. (Εναλλακτικά, μπορεί να εννοηθεί η αντωνυμία is).
- Glorīae Αντικείμενο του ρήματος.
- Vergili Γενική, ως ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός, κτητική στη λέξη gloriāe

- fovebat Ρήμα.
- (Silius) ενν. Υποκείμενο του ρήματος. (Εναλλακτικά, μπορεί να εννοηθεί η αντωνυμία is).
- ingenium Αντικείμενο του ρήματος.

- eius Γενική, ως ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός, κτητική στο ingenium.

(* αναφορά στην συνακτική λειτουργία του όρου και στον προσδιοριζόμενο όρο)

Μονάδες 10

Εν Δυνάμει
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ